

Vi gjorde det vi **skulle**, men fann ikkje det vi **burde**

Barnevernstenesta i Midtre Namdalen samkommune (MNS) la bort 150 saker i strid med lova i tidsrommet 2008–2012. Bekymringsmeldingar om psykisk og fysisk mishandling, vanskjøtsel, rusmisbruk og seksuelle overgrep blei lagde bort utan at omsorgssituasjonen til barna blei undersøkt slik lova krev. Barna i desse sakene har ikkje fått det vernet dei har krav på, og fleire av barna har levd i svært vanskelege omsorgssituasjonar. Kva er hovud-elementa i det tilsynet som har avdekt denne lovstridige praksisen?

Saka tok til sommaren 2012 da vi fekk informasjon om at tidsfristen var passert i ei konkret sak i MNS. Før dette hadde Fylkesmannen ingen kjennskap til forhold som tilsa at MNS kunne ha ein praksis med å leggje bort saker som var i strid med lova, trass i at vi har gjennomført fleire tilsyn og revisjonar i MNS. Med andre ord: Vi gjorde det vi skulle, men fann ikkje det vi burde. I lys av etterpåklokskapen ser vi at vegen vår frå generell bekymring i ei barnevernsteneste til eit effektivt tilsyn har vore for lang.

Vi oppretta raskt eit tilsynsteam sett saman av leiar, barnevernfagleg og juridisk kompetanse. Den dynamiske prosessen som følgde knytt til val av tilsynsystema, har vore avgjerande for å kunne komme i posisjon til å avdekkje det vi har gjort. Etter fleire møte med MNS, dialog med både leiing og tilsette, skriftlege utgreiingar og gjennomgang av mange barnevernsmapper fann Fylkesmannen til slutt at tilsynsystema skulle vere praksisen med å leggje bort saker.

Etter at MNS hadde gått gjennom sakene sjølv første gongen, konkluderte MNS med at praksisen kunne knytast til fire saker. Ut ifrå dialog med MNS blei vi usikre på om verksemda hadde kompetanse til å avdekkje ein eventuell lovstridig praksis. Vi avgjorde at det var nødvendig å gjennomføre både stikkprøvekontrollar og samtalar med leiing og tilsette for at vi skulle kunne ha tillit til dei gjennomgangane som blei gjorde. Etter fleire gjennomgangar blei Fylkesmannen og MNS einige om at praksisen med å leggje bort saker omfatta 43 barn i 2011 og 2012. Ut ifrå kor alvorlege sakene var, og kor omfattande dei var, avgjorde vi av omsyn til rettstryggleiken for barna at vi også måtte utvide tilsynet til å gjelde åra 2008–2012. Etter ytterlegare gjennomgangar har vi konkludert med at den lovstridige praksisen med å leggje bort saker er knytt til 150 barn. Som ein del av oppfølginga vår har MNS utarbeidd handlingsplanar for korleis MNS skal ta hand om rettstryggleiken til dei 150 barna.

Sjølv om vi no kan konkludere med ein lovstridig praksis med å leggje bort saker, vel vi å ikkje avslutte tilsynssaka. Tilsynssaka blir avslutta først når vi er sikre på at den lovstridige praksisen i barnevernstenesta er endra. I første delen av 2014 skal vi derfor gjennomføre ein ny stikkprøvekontroll for å sjå om tenesta har greidd å endre praksisen med å leggje bort saker. Vi vil setje inn eit nytt team fordi forholdet mellom det første

tilsynsteamet og MNS blei anstrengt etter at Fylkesmannen melde MNS til politiet. I tillegg til dette ser vi det som gunstig at eit nytt team kan komme inn med «friske auge». Stikkprøvekontrollen kjem til å bli gjennomført med ein gjennomgang av mapper i tillegg til dialog med leiing og tilsette. Dersom tenesta ikkje har greidd å endre praksis, kjem tilsynet til å halde fram.

I lys av etterpåklokskapen ser vi at vegen vår frå generell bekymring i ei barnevernsteneste til eit effektivt tilsyn har vore for lang”

Vi ser allereie store endringar i MNS. Tenesta er i ferd med å endre eigen praksis på grunnlag av kompetanseheving som ei følgje av det aktive tilsynet. Ut ifrå erfaringane våre med dette tilsynet meiner vi at eit slikt tilsyn kan vere supplement og eit alternativ til andre måtar å føre tilsyn på. Både prosessane knytte til tilsynsystema og utgreiinga er

dynamiske: måten å drive tilsyn på blir utvikla av dei funna vi gjer. Kvaliteten på tilsynsarbeidet skal sikre at dei funna vi gjer, er rette. Og ikkje minst: Hovudmålet er ikkje berre å avdekkje lovbrøt, men å sikre varig forbetring av praksis og slik auke rettstryggleiken for barna.